

groote blijdschap, die al den volke wezen zal, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere". Wat de herders nog meer verhaalden hoorde de oude Maartje niet meer. Ze dacht aan hetgeen ze dien morgen nog tegen Dina, het dochttertje van den dominee had gezegd en nu zag ze zoo duidelijk in dat de Heere Jezus niet op aarde was gekomen om de menschen een prettigen Kerstavond en een cadeautje te bezorgen, maar om zondaren zalig te maken.

De tranen sprongen haar in de oogen van spijt dat ze zoo heftig was geweest en luid snikkende wilde ze op de kribbe toeloopen en vergeving vragen voor hare booze woorden, toen . . . ze verschrikt wakker werd en bemerkte dat ze nog in het dennenbosch achter de boomstammen zat. Ze had geslapen en gedroomd.

De oude vrouw stond op; haar geheele lichaam beefde van de kou. Maar een ongekende vreugde verwarmde haar hart bij de gedachte dat ook voor haar Gods Zoon op deze aarde was gekomen. Zoo snel hare stramme beenen het toelieten liep ze naar haar hutje, wierp er het gesprekkelde hout op den grond en begaf zich toen op weg naar de kerk, waar ze aankwam toen de middaggodsdienstoefening beginnen zou.

Slechts enkelen zagen haar binnenkomen. En die het zagen verwonderden zich, de oude Maartje, van wie men wel wist, hoe ze over kerk en godsdienst dacht, hier te zien.

Dicht bij den ingang, op een ledigen stoel, ging ze zitten en ze luisterde naar de verkondiging van de blijde boodschap. O, hoe verkwikten haar de woorden van bemoediging en troost, die ze te hooren kreeg. Hoe vriendelijk klonk de stem van den leeraar, toen hij het Kind, geboren in Bethlehems stal, schilderde als het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt, als den Man van smarten, die onze krankheden op Zich heeft genomen, en door Wiens striemen ons genezing is geworden. Hoe dringend werd ook tot haar de uitnoodiging gericht: Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt en Ik zal u ruste geven!

Eindelijk was de dienst geëindigd. De tonen van het orgel ruischten door het gebouw en verlevendigden in de harten

van de vele kerkgangers, die zich langzaam en eerbiedig naar de deur bewogen, de herinnering aan den heerlijken Engelenzang. Maar niet allen waren van hunne zitplaatsen opgerezen. Met het hoofd geleund tegen een pilaar zat daar nog de oude Maartje. Ook toen alle hoorders zich reeds hadden verwijderd, was haar plaats nog niet ledig. De meester van het dorp, gewoon de deuren van het kerkgebouw te openen en te sluiten, merkte haar op en meenende dat ze sliep, poogde hij haar te doen ontwaken. Maar tevergeefs.

Er was geen antwoord te verkrijgen.
Uitgeput van honger en vermoeienis, verkleumd van koude, was ze bewusteloos geworden. De zorgvuldige verpleging waarvoor de dominee en de meester zorgden, baatten de

oude vrouw echter niet meer. Wel herkreeg ze nog het bewustzijn, maar na eenige dagen blies ze den laatsten adem uit. Voor ze deze aarde verliet, hoorde de predikant, die haar zoo menigmaal in haar hutje had bezocht, maar nooit een geopend hart vond, van hare lippen het verhaal van het laatste Kerstfeest en de belijdenis van haar geloof in den Heiland van zondaren, die ook voor haar op aarde kwam.

De laatste, die een verhaal zou doen was een van de juffrouwen. En weer waren allen, groot en klein, vol aandacht.

Er woonden, vertelde de juffrouw, in de groote stad Amsterdam, twee kleine meisjes van tien en twaaf jaar. 't Waren zusjes; de oudste heette Lize en de jongste Bertha. Hun vader was timmermansknecht en verdiende een tamelijk ruim weekloon, zoodat hij zijn gezin goed zou hebben kunnen onderhouden. Ongelukkig was Verhaag, zoo heette hij, verslaafd aan den drank en in plaats van Zaterdagsavonds zijn loon thuis te brengen voor vrouw en kinderen, bleef hij geregeld den heelen avond in een kroeg en maakte daar een deel van zijn geld zoek in gezelschap van vrienden die van zijn goedgeefsheid misbruik maakten. Kwam hij thuis, dan was 't al heel laat. Lize en Bertha sliepen gewoonlijk al, zoodat ze zelden merkten hoe vader de nauwe trap kwam opstommelen en in welken toestand hij verkeerde. Zondagsmorgens als ze opstonden zagen ze vaak aan moeders oogen dat ze veel geschreid had. Maar ze vroegen niets, omdat ze alles begrepen. In den regel sliep Verhaag tot 's middags, soms tot het weer bijna donker was. Kwam hij op, dan zei hij niet veel, bleef stil bij de tafel zitten met de hand onder 't hoofd en keek het raam uit, of ging wandelen.

Op andere dagen van de week gebruikte Verhaag zelden zooveel drank dat hij onbekwaam was om zijn werk te doen en daar hij zijn vak uitstekend kende, stond hij bij den patroon goed aangeschreven.

In de kerk kwamen Verhaag en zijn vrouw nooit. En Lize en Bertha zouden, als ze niet op de Zondagsschool geweest waren, den naam van God nooit gehoord hebben, dan wanneer

er in huis of op de straat gevloekt werd en er heelemaal niets van geweten hebben dat de Heere Jezus op aarde kwam om door Zijn lijden en sterven ons te verlossen van de zonde en van het eeuwig verderf. Nu wisten ze dat en nog veel meer. Ze waren daar ook te weten gekomen dat ze al hun nood, al hun begeerten aan den Heer mochten bekend maken en Hij boven bidden en denken aan hen zou weldoen.

Tegen vader spraken ze over die dingen natuurlijk niet. Dat zouden ze niet gedurfd hebben. Als hij van 't werk kwam, waren ze ook altijd al naar bed. Maar met hun moeder hadden ze 't er wel eens over. Die liet zich graag door haar kinderen oververtellen wat ze uit den Bijbel hadden gehoord. Dat wekte bij haar herinneringen op aan haar eigen kinderjaren. En toen Lize op het Kerstfeest bij andere geschenken ook een bijbeltje had gekregen las haar moeder, 's avonds als ze alleen zat, daar dikwijls in.

Enkele jaren waren op die wijze voorbijgegaan. Maar het zou niet altijd zoo blijven. Op een Zaterdagavond dat Verhaag veel vroeger naar huis ging dan hij gewoon was, maar toch zoo onder den invloed was van de jenever dat alles hem voor de oogen draaide, kreeg hij op den Dam een vreeselijk ongeluk. Hoe het zoo kwam kon hij zich later niet meer herinneren, maar plotseling, terwijl hij de tramrails wou oversteken, struikelde hij, kwam te vallen en raakte, eer hij kon opstaan, onder een der passeerende rijtuigen.

Deerlijk verminkt en bewusteloos werd hij door de voorbijgangers opgenomen en door de zorg der politie naar het gasthuis vervoerd. Hier bleek al heel spoedig, dat er wel kans op behoud van zijn leven was, maar 't zou een lange sukkelpartij worden en de doctoren verklaarden dat hij waarschijnlijk nooit meer in staat zou wezen zijn gewone werk te verrichten.

Lize en Bertha waren nog op en zaten met hunne moeder te praten over allerlei en nog wat, toen een politie-agent kwam vertellen wat er gebeurd was. Hij zei niet dadelijk de volle waarheid, maar spoedig genoeg wist de arme vrouw alles.

Maanden lang bleef Verhaag in het gasthuis en als niet een medelijdende dame, bij wie zijn vrouw vroeger gediend